

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.177/2018/11.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula előadó bíró, a tanács elnöke
. Tibold Ágnes bíró
. Bajnok István bíró

A felperes:

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Stefán és Pázmándi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Stefán Tamás ügyvéd, Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 5.Pf.20.234/2017/8/II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Balassagyarmati Törvényszék, 25.P.20.338/2016/9. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú és 82.700 (nyolcvankétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. augusztus 15-én a felperes és a II. rendű alperes mint adósok és zálogkötelezettek, valamint a I. rendű alperes jogelődje (a továbbiakban: I. rendű alperes) mint hitelező és zálogjogosult közjegyzői okiratba foglalt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek.
- [2] A kölcsönszerződés 4.10. pontja szerint: „A Kölcsön és járulékai mindenkor összegének megállapítása, illetve a Kölcsön

folyósításának időpontja és a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából a Bank üzleti könyvei és nyilvántartásai az irányadóak, az azokban foglaltakat kell mértékadónak és hitelesnek tekinteni. Ennek megfelelően a szerződő felek a mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékének megállapítása tekintetében alávetik magukat a Hitelező nyilvántartásai és üzleti könyvei tartalmának, azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el."

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés 4.10. pontja tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdésére, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjára, (2) bekezdés d) pontjára, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 6. cikk (1) bekezdésére hivatkozással. A II. rendű alperest ennek tűrésére kérte kötelezni.
- [4] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Álláspontja szerint a szerződés kifogásolt rendelkezése nem alkalmas visszaélésre. Nem eredményezhet olyan, a felperes számára sérelmes, hátrányos helyzetet, hogy a fennálló követelés mértékét, a folyósítás vagy a törlesztés időpontját illetően ne mondhatna ellent a banknak. A véglegesség igényével, hatályával sem rögzül a valóságtól eltérő tartalmú paraméter a felek viszonyában, melyet jogorvoslati fórumon ne lehetne vitatni. Az adós ellen végrehajtás nem a támadott kikötés alapján indulhat, a közvetlen végrehajtás lehetősége az alapul fekvő közokirat tartalmából és formájából következik. Rámutatott, a szerződési feltétel nyilvánvalóan és elsősorban a szerződéshez kapcsolódó banki értesítőkre utal, mert a folyósítás napjáról, a törlesztési esedékességekről és az esedékes összegekről a bank értesítőlevelekkel tájékoztatja az ügyfeleit. Ezek a dokumentumok a banki nyilvántartáson alapulnak.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította a kölcsönszerződés 4.10. pontja érvénytelenségét. A határozat indokolása szerint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23.§ (1) bekezdés c) pontja, valamint a (2) bekezdése szerinti záradékolás feltételeit a ténytanúsítvány csak a szerződés 4.10. pontjával együtt képes

teljesíteni azáltal, hogy a felperes a ténytanúsítványban foglaltakat a mindenkori tartozásra nézve már a szerződés megkötésekor elfogadja. Ezzel előre kijelenti, hogy a szerződés megszűnését és ezáltal az egy összegben lejárttá tett követelést is elismeri. A másodfokú bíróság szerint ez a nyilatkozat bár nem minősül tartozáselismerésnek, joghatásában ugyanakkor az I. rendű alperes ezzel az rPtk. 242.§ (1) bekezdésében írtakat kívánta elérni. Utalt egyúttal a fogyasztói irányelv Mellékletének q) pontjára, amely nem követeli meg a joghatás tényleges kiváltását a tisztességtelenség megállapításához, elegendőnek tartja, amennyiben a fogyasztóval szerződő fél a vizsgált kikötéssel a hatás kiváltására törekedett.

- [7] Az ítélet tábla rögzítette, a kikötés alkalmas arra, hogy az I. rendű alperes minden vitarendezési módtól elzárkózva, vagy attól függetlenül is felmondja a szerződést arra hivatkozva hogy - az alapul szolgáló feltételek általa történő értelmezése alapján - a felperes teljesítése nem szerződésszerű. A feltétel hatásában azzal a következménnyel jár, hogy az adóst kényszeríti felperesi, ezáltal bizonyításra kötelezett pozíciójába. Rámutatott arra is, hogy a bizonyítási terhet önmagában az is megfordítja, hogy a szerződési feltételre figyelemmel a tartozás hiányát vagy kisebb mértékét a felperes lenne köteles bizonyítani végrehajtási perben, amelynek során lényegesen hátrányosabb helyzetbe kerül az ellene indított perben alperesként rá háruló bizonyításnál. Mindezek alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződési feltétel tisztességtelensége a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontja alapján is megállapítható.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] Az I. rendű alperes mindkét jogi képviselője útján külön-külön is előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan az ítélet tábla új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. §-a, a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) és j) pontja téves értelmezésével és alkalmazásával állapította meg a perbeli szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, ugyanis a vitatott szerződéses rendelkezés nem fordítja meg a bizonyítási terhet és nem jogosítja fel az alperest a teljesítés jogszerűsége kizárólagos megállapítására.
- [9] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria az érdemi döntés meghozatalának az adott tényállás mellett eljárási akadályát nem látta. A felperes jogi képviselőjének képviseleti jogosultsága 2018. november 5-én felfüggesztésre

került. Ezt megelőzően azonban a 2019. február 5-re kitűzött tárgyalásról szabályszerűen értesült, felülvizsgálati ellenkérelmét előterjesztette.

Amikor a Kúria a képviseli jogosultság felfüggesztéséről hivatalból értesült, a felperest erről a tényről tájékoztatta, azzal, hogy jogi képviselő hiányában az eljárásban érdemi nyilatkozatot nem tehet. Dr. St T ugyan 2019. február 4-én bejelentette, hogy a felperes jogi képviselője, de meghatalmazását nem csatolta, így a felperes jogi képviselőjének nem volt tekinthető. A képviseleti jogosultságában felfüggesztett felperesi jogi képviselő 2019. január 21-én bejelentette, hogy képviseleti jogosultsága megszűnt. Ezt követően olyan bejelentést nem tett, hogy ismételten az adott ügyben képviseleti joggal rendelkezne, a tárgyaláson nem jelent meg. Ugyanakkor a Kúria az érdemi ellenkérelmében írtakat a felperes joghatályos nyilatkozatának fogadta el, mivel annak megtételekor szabályszerű képviseleti jogosultsággal rendelkezett.

[11] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.

[12] A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében, a Korm. rendelet 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

[13] A jogerős ítélet a vitatott szerződéses rendelkezést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése

megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a felperes kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés 4.10. pontja felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

- [14] A Kúria a hivatkozott, a BH-ban közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az alperes a feleknek a szerződésből erdő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.
- [15] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Záró rész

- [16] A Kúria a döntése alapján a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjából és az általuk lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből álló másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.
- [17] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [18] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2019. február 5.

Dr. Vezekényi Ursula sk a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró, Dr. Bajnok István sk. bíró